

Iskorenimo „menstrualno siromaštvo“ i sramotu!

ADRA poziva na suprotstavljanje pojavama povezanim sa ženskim ciklusom – sramoti i „menstrualnom siromaštvo“.

Žene čine približno polovinu populacije naše planete, što je poprilično veliki broj. Ako ne sve, onda većina, u nekom trenutku u životu dobiju svoju prvu menstruaciju i od tada 40 godina u proseku nastavljaju da prolaze kroz menstrualni ciklus. To je značajan vremenski period. Zašto je onda nega u vreme ciklusa tabu tema?

Sramota

Sramota, stigma i pogrešne informacije koje se šire u vezi sa menstruacijom su zabrinjavajuće pojave koje utiču na zdravlje i bezbednost žena i devojčica. Menstrualni ciklus je biološki proces koji nam omogućava da donesemo na svet novi život. Zar ne bi trebalo da potrebe koje proističu iz njega vidimo kao ljudsko pravo uopšte, a ne samo kao pravo žena?

Isključivanje

Izveštaj Populacionog fonda Ujedinjenih nacija (UNFPA) pokazuje da tabu teme u vezi sa menstrualnim ciklusom mogu da doprinesu jačanju rodno zasnovane diskriminacije, jer održavaju ideju da su žene i devojčice tokom ciklusa nečiste.

Kada se sramota koja se javlja zbog menstrualnog ciklusa pomeša sa životom u siromaštvu, situacija postaje životno ugrožavajuća. Svetske studije ukazuju na vezu između ciklusa i izostanka iz škole i gubitka posla. Žene širom sveta imaju ograničen pristup sanitarnim prostorijama u školi i na radnom mestu.

Zbog odsustva (bezbednih, odvojenih) toaleta i sanitarnih proizvoda u školi, mnoge devojčice ne idu redovno u školu. Jedna od deset devojčica u Africi propušta školu tokom menstrualnog ciklusa, što može da dovede do toga da devojčica napusti školovanje i samim tim bude u većem riziku da kao dete uđe u brak.

U mnogim zajednicama je menarha – prva menstruacija – povezana sa spremnošću za brak. Dečji brakovi povećavaju rizik od trudnoće tokom adolescencije i drugih ishoda koji podrivaju ljudska prava devojčica.

Dvostruka sramota

Holandija se nalazi na 14. mestu najbogatijih zemalja na svetu. Holandani su poznati po toleranciji i širokim pogledima na svet. Upravo je zbog toga Paula Kragten, novinarka i osnivačica onlajn časopisa [Period!](#) [sr. Menstruacija!] bila iznenađena kada je čula da sramota povezana sa ženskim ciklusom postoji i u njenoj zemlji. Bavila se istraživanjem ove teme više od dve decenije. Ona tvrdi da su pojave koje se javljaju u vezi sa menstrualnim krvarenjem, na prvom mestu, moralni problem, a zatim i opterećenje za kućni budžet. Tražiti (finansijsku) pomoć postaje još teže kada je predmet obavljen tabuom. „Zapravo“, ona kaže, „žene i devojčice tokom menstruacije, koje nemaju dovoljno sredstava da kupe sanitarne proizvode mogu da osećaju dvostruku sramotu zbog svog ciklusa i siromaštva“.

Marija fan Esen (Maria van Essen), [koosnivačica lokalne inicijative „Together we can do a lot“](#) [sr. „Zajedno možemo mnogo toga da učinimo“], slaže se sa tom tvrdnjom. Ona je sa svojim suprugom osnovala fondaciju za distribuciju hrane, odeće i ostalih životnih potrepština, porodicama i pojedincima kojima su potrebne. Pored distribucije hrane, imaju malo skladište u koje pozivaju ljude da dođu, odaberu i uzmu šta im treba. „Ne događa se često“, kaže ona, „ali ponekad dobijemo

Fusnote:

themeteor.org
huffpost.com

nekoliko kutija ženskih potrepština. Umesto da odaberu šta im treba, žene dođu do mene i šapnu mi na uho pitanje da li mogu da uzmu i pakovanje sanitarnih uložaka. Dok govore, primećujem da im se obrazi zarumene. Ohrabrim ih da uzmu dva pakovanja. One to rado učine i proizvodi ubrzo nestanu u velikoj torbi za kupovinu.“

COVID-19

Rezultati jedne [ankete](#) pokazuju da jedna od četiri žene između 13 i 35 godina izjavila da ima poteškoća tokom menstrualnog ciklusa zbog finansijskog opterećenja tokom pandemije. Javna mesta poput školskih domova, rekreativnih centara i biblioteka gde su bili dostupni besplatni tamponi i ulošci u zemljama koje su imale to kao praksu, zatvorena su. S druge strane, kao što je to bio slučaj i sa toalet papirom i lekovima, oni koji su mogli da priušte da nagomilaju zalihe duplih pakovanja uložaka i tampona, to su i učinili, ostavivši žene sa nižim primanjima bez osnovnih potrepština.

Menstrualna revolucija

Prošle godine, Škotska je postala prva zemlja na svetu koja je proizvode za ciklus učinila besplatnim. Novi Zeland i Australija (delom) su isto to učinili. Ovog meseca je i francuska vlada naložila da, počev od naredne godine nadalje, ulošci i tamponi budu besplatno dostupni na svim univerzitetima. Mnoge države su stavile ovo pitanje na dnevni red u okviru svojih političkih planova, uključujući Holandiju.

„Dobre su vesti“, tvrdi Paula Kragten, „što smo se u toku poslednjih deset godina usudile da tražimo više medijskog prostora. Ova tema cveta. Kompanije koje prodaju tampone i sanitarne uloške, priključile su se tom talasu i koriste svoje proizvode da povećaju svest javnosti. Za njih je tvrdnja da ruše tabu snažan reklamni instrument. Nije idealan, ali pomaže im da opstaju na tržištu. Ženski pokret je takođe doprineo menstrualnoj revoluciji. Međutim, i dalje nismo tamo gde treba da budemo. I dalje ima mnogo žena čije zdravlje može biti ugroženo, ne samo zbog neadekvatne upotrebe proizvoda, nego i zbog bolova koji se prihvataju kao 'normalna nelagodnost tokom menstruacije', dok zapravo mnogi od njih mogu da ukazuju na to da nešto nije u redu. Moramo da se edukujemo, što je ranije moguće.“

Porez na tampone

Mnoge države preduzimaju korake ka ukidanju poreza na tampone, menstrualne čašice, sanitarne uloške i dnevne uloške. Argument za ukidanje poreza na tampone je to što tamponi i sanitarni ulošci nisu luksuz, nego suštinski i neophodni proizvodi. Iz perspektive protivnika takve tvrdnje, porez na menstrualne proizvode povećava nejednakost između muškaraca i žena.

Mesta u Evropi sa najvišim i najnižim „porezom na tampone“

Stope poreza na ženska higijenske proizvode u Evropi (2020)

Plan za smanjenje poreza: Španija sa 10% na 4%, Švajcarska sa 7.7% na 2.5%. Izvori: Eurostat, izveštaji u medijima

statista

Fusnote:

themeteor.org
huffpost.com

Čime se bavi ADRA?

ADRA, Agencija za adventistički razvojni i humanitarni rad, promoviše pravdu i ljudska prava za svakog pojedinca. Naše prisustvo na terenu omogućava neodložno pružanje pomoći u vreme krize i uvek u saradnji sa zajednicama kojima služimo. Da bismo ostvarili jači uticaj, kombinujemo javno zagovaranje sa direktnim radom.

U Nepal, ADRA podržava rad škole sa 700 učenika. Od 2005. godine, nepalska vlada je zabranila drevnu tradiciju, *čaupadi*. Ta tradicija se, međutim, i dalje praktikuje u nekim delovima Nepala. Ženama i devojkama je tokom menstruacije, pa čak i duže, zabranjeno da ulaze u kolibe od blata i barake. Veruje se da će u suprotnom doneti porodici lošu sreću ili loše zdravlje. Bilo je prijavljenih smrti u kolibama *čaupadi* od posledica gušenja, požara, pneumonije i napada životinja.

Arđun Tapa (Arjun Thapa), direktor Akademije „Everest“ u Nepal, objašnjava: „*Znamo da devojčice ne dolaze u školu tokom menstrualnog ciklusa, da im je zabranjeno da dodiruju hranu u kuhinji i da su primorane da žive odvojeno 4-7 dana svakog meseca. Mi smo, u Upravnom odboru naše škole, osećali obavezu da pomognemo mladim damama u našoj školi. Obratili smo se Adri. Naš cilj je bio da obezbedimo besplatne sanitarne uloške u školi. Ovo smo započeli u aprilu 2020. godine. Kada god nekoj devojčici zatrebaju sanitarni ulošci, zna gde da ih nabavi. Takođe smo sproveli i program podizanja svesti. Jedno medicinsko lice, govorilo je o opasnostima i rizicima zbog ritualnih uverenja koja ljudi prate. Naš krajnji cilj je da vidimo promenu u mentalitetu naših učenika, i da stavimo tačku na sujeverje koje ubija naše žene.*“

Ponos tokom ciklusa

Postoji mnogo žena koje nikada nisu čule za termine kao što su menstrualno siromaštvo i menstrualna pravda, a kad za to čuju, njima kao da se otvore oči i postaju saveznice, portparolke i advokatice koje hoće da vide kraj tim problemima. Kada o tome razgovaramo, otvaraju se vrata za iskorenjivanje stida i stigme u vezi sa ciklusom i menstrualnim siromaštvom, što će voditi ka stvaranju pravičnijeg društva u kontekstu ovih problema.

Eiko la Boriya (Eiko La Boria), osnivač Inicijative “Flow”.

Autor: Majti Bodenštaf de Folter (Meity Bodenstaff- de Folter)

Datum: 25. februar 2021. g.

Fusnote:

themeteor.org

huffpost.com